

**PSIHOLOGIA STĂRILOR AMPLIFICATE
ALE CONȘTIINȚEI**

HIPNOZA CLINICĂ

**Această lucrare este editată sub egida
ACADEMIA OAMENILOR DE ŞTIINŢĂ DIN ROMÂNIA
Str. Ilfov, Nr. 3, Sector 5, Bucureşti**

ALIODOR MANOLEA

**PSIHOLOGIA STĂRILOR AMPLIFICATE
ALE CONȘTIINȚEI**

HIPNOZA CLINICĂ

EDITURA UNIVERSITARĂ

Referenți științifici: Prof. univ. dr. Irina Holdevici
Prof. univ. dr. Ilie P. Vasilescu

Redactor: Gheorghe Iovan
Tehnoredactor: Ameluța Vișan
Concept grafică copertă: Ștefan Trifan

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

MANOLEA, ALIODOR

Psihologia stărilor amplificate ale conștiinței : hipnoza clinică / Aliodor Manolea. - București : Editura Universitară, 2022-

4 vol.

ISBN 978-606-28-1433-5

Vol. 2. - 2022. - Conține bibliografie. - ISBN 978-606-28-1434-2

159.9

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062814342

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2022
Editura Universitară
Editor: Vasile Muscalu
B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București
Tel.: 021.315.32.47
www.editurauniversitara.ro
e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021.315.32.47 / 0745 200 718/ 0745 200 357
comenzi@editurauniversitara.ro
www.editurauniversitara.ro

CUVÂNT ÎNAINTE

Lucrarea „**Hipnoza Clinică**” reprezintă un curs de formare și aprofundare a tehnicilor hipnotice pentru masteranzii programului: „**Psihologie Clinică și Consiliere Psihologică**”. Această lucrare poate fi utilă și altor masteranzi, medici sau psihologi care vor să se specializeze în domeniul hipnoterapiei. Lucrarea este bazată pe o documentare bibliografică vastă și de ultimă oră, având un caracter sistematic, fapt care o face și mai atractivă. Remarcăm în mod deosebit originalitatea lucrării și îmbinarea armonioasă între aspectele teoretice și practice.

Autorul este doctor în Psihologie și în Științe Militare, cu o temă de neuroștiință în care a demonstrat experimental rolul relaxării și hipnozei în stările modificate de conștiință precum și existența conectivității mentale între subiecți izolați senzorial și spațial.

Recomandăm cu căldură această lucrare și o considerăm una din cele mai interesante și mai utile cursuri, apărute în țară și peste hotare.

Conf. univ. Aliodor Manolea este un cadru didactic de excepție, un cercetător foarte talentat care abordează un domeniu de nișă la noi în țară și anume: stările modificate de conștiință, măsurate cu aparatură de laborator. În același timp este un talentat consilier și psihoterapeut cu rezultate foarte bune în domeniul optimizării performanțelor umane și tratamentului disfuncțiilor neuropsihice și psihosomatice.

Prof. univ. dr. Irina Holdevici

NOTA AUTORULUI

Această lucrare sintetică și sistematică nu este exhaustivă, domeniul fascinant al studierii minții umane fiind unul extraordinar de vast și complex. Cartea se adresează, în primul rând, celor care studiază disciplina Hipnoza clinică la nivel de Master. Bineînțeles că ea poate prezenta interes și pentru cei care sunt deja specializați în tehnici hipnotice și doresc să aibă la dispoziție un îndrumar teoretic concis. De asemenea, cunoștințele din această carte pot constitui un îndrumar pentru cei care doresc să abordeze domeniul fascinant al psihismului, cărora le dorim succes în această activitate extraordinară.

Am inclus în acest volum, ca parte integrantă și câteva eseuri al unor masteranzi ai Masterului de psihologie clinică a Universității Hyperion în cadrul căruia predau și cursurile de Hipnoză clinică și Investigație și intervenție clinică în stări amplificate ale conștiinței, astfel:

Albu Mihai, Niță Elisabeta: Hipnoza în secția de anestezie și terapie intensivă.

Arhip Florin: Elemente de cercetare științifică privind hipnoza clinică.

Babiuc (Sitaru) Cătălina Magdalena, Pieleanu (Ciobanu) Monica Gabriela: Metafora terapeutică.

Banariu Gheorghe Mihail, Dumitru Evelina-Petruța: Reacțiile ideodinamice în transa hipnotică.

Filip Ovidiu Florentin: Utilizarea metaforelor în psihoterapie.

Hagiu (Irina) Corina Cecilia: Limbajul hipnotic al lui Milton Erickson.

Ivan Elena: Limbajul hipnotic al lui Milton Erickson.

Kazanas Alexandra: Hipnoterapia pentru managementul stresului.

Le-Page Alexandru, Neagoe George: Relația dintre memorie și hipnoză.

Matache Goicea Daniela: Metafora terapeutică - metafora dirijată.

Micu (Ion) Florentina-Daniela: Managementul obiceiului de a fuma folosind hipnoza.

Moga Cătălina Gabriela: Hipnoterapia în anxietate.

Rădulescu (Lăzărescu) Gina-Beatrice: Conștientizare, relaxare, meditație, hipnoză: drumul de la teză, antiteză spre sinteză în integrarea profundă a experienței umane.

Uzunia Ana Maria, Constantin (Mitroescu) Andreea Ștefania: Inducția hipnotică în hipnoterapie.

CUPRINS

Cuvânt înainte	5
Nota autorului	6
1. Generalități	16
2. Definiții și caracterizări ale fenomenului hipnotic conform Asociația Psihologilor Americani -APA	18
3. Hipnoza	20
4. Ce nu este hipnoza	22
5. Modificări senzoriale, perceptive, mnezice și motorii ale proceselor psihice și ale comportamentului ce pot fi induse prin hipnoză	24
5.1. Modificări ale sferei senzoriale	24
5.2. Modificări ale unor praguri senzoriale	24
5.3. Modificări prosexice ale atenției	25
5.4. Modificări mnezice ale memoriei	25
5.5. Modificări în sfera gândirii	25
5.6. Modificări în domeniul activității motorii	26
5.7. Modificări în sfera afectivității	26
6. Cele mai frecvente fenomene care apar în timpul hipnozei sau auto-hipnozei	27
7. Postulatele hipnoterapiei	28
9. Caracteristicile stării de transă hipnotică	30
10. Manifestări fiziologice ale fenomenului hipnotic	35
10.1. Manifestări obiective observabile din exterior	35
10.2. Manifestări subiective percepute numai de către pacient	37
11. Etapele procesării hipnotice	39
11.1. Concentrarea atenției	39
11.2. Căutarea automată (inconștientă) a sensurilor conținute de sugestiile terapeutului	40
12. Manifestări psihologice ale hipnozei	41
12.1. Activitate de tip ideomotor	41
12.2. Detașarea de mediul înconjurător	41

12.3. Modificări subiective ale percepției timpului	42
12.4. Amnezie parțială sau totală	42
12.5. Regresia de vârstă cu hiperamnezie	42
13. Principalele caracteristici ale stării hipnotice	43
13.1. Concentrarea de tip selectiv a atenției	43
13.2. Senzația de lipsă de efort	43
13.3. Implicare experiențială non-conceptuală	43
13.4. Dorința de a experimenta trăiri diverse.	44
13.5. Percepțiile spațio-temporale prezintă capacități de flexibilitate	44
13.6. Se modifică diferite aspecte legate de percepții ...	44
13.7. Se prezintă diferite fluctuații privitoare la nivelul de implicare	44
13.8. Apar și se manifestă inhibiții verbale și/sau motorii	45
13.9. Se reduce nivelul de testare a realității, apărând așa numita „logică a transei”	45
13.10. Se manifestă procesări psihice de tip simbolic	45
13.11. Percepția distorsionată a timpului	45
13.12. Apare fenomenul de amnezie totală ori parțială ..	45
14. Procesarea hipnotică implică următoarele etape	46
14.1. Manifestarea de dezinteres privitor la stimuli din mediul ambiant proximal și fixarea și concentrarea atenției pe afirmațiile terapeutului	46
14.2. Suspendarea stărilor obișnuite ale conștiinței	46
15. Profunzimea hipnozei	47
15.1. Performanța de tip hipnotic	47
15.2. Profunzimea hipnozei	48
16. Teorii explicative ale hipnozei	52
16.1. Teoria Fluidului Vital-Mesmer	52
16.2. Hipnoza ca fenomen psihopatologic specific isteriei .	53
16.3. Hipnoza și somnul	54
16.4. Teoria rolului și hipnoza	54
16.5. Teoriile învățării și hipnoza	55
16.6. Hipnoza și psihanaliza	56
16.7. Teorii eclecticice ale hipnozei	57
16.8. Teoria comportamentală în problematica hipnozei ...	59
16.9. Teoria disocierii personalității și teoria funcționării diferențiate a celor două emisfere cerebrale	60
16.9.1. Hipnoza reprezintă un fenomen disociativ	63

16.9.2. Hipnoza ca fenomen regresiv	63
16.9.3 Hipnoza ca mod de relaxare	64
16.9.4 Hipnoza ca fenomen sociocognitiv	64
16.9.5 Hipnoza ca o stare de pasivitate a subiectului	64
16.9.6. Hipnoza ca joc de rol.....	65
16.9.7. Hipnoza ca stare amplificată a conștiinței	65
16.9.8. Hipnoza ca proces de reducere a „testării realității”	66
16.9.9. Hipnoza ca fenomen de condiționare	67
16.9.10. Hipnoza în perspectivă interacțională	67
16.9.11. Hipnoza din perspectiva biologică.....	68
17. Caracteristici ale hipnozei relevante pentru activitatea clinică	70
18. Hipnoza ericksoniană	73
18.1 Concepția ericksoniană privind starea de dezechilibru psihosomatic	75
18.2 Trăsături caracteristice ale abordării ericksoniene	77
18.3 Relația psihoterapeut- pacient/client/subiect în hipnoza de tip ericksonian	79
18.4. Obiectivele psihoterapiei ericksoniene.....	81
18.5. Metode și tehnici specifice hipnozei ericksoniene	82
18.6. Limbajul.....	84
18.7. Caracteristici ale limbajului hipnotic ericksonian	85
19. Indicatorii LeCron.....	94
19.1. Conflictul	96
19.2. Motivația	97
19.3. Sugestia/amprenta psihică	98
19.4. Limbajul organelor	100
19.5. Identificarea	100
19.6. Masochismul	101
19.7. Experiențe trecute	102
Hipnoza în secția de anestezie și terapie intensivă - Albu Mihai, Niță Elisabeta	103
Elemente de cercetare științifică privind hipnoza clinică - Arhip Florin	109
Reacțiile ideodinamice în trasa hipnotică - Banariu Gheorghe Mihail, Dumitru Evelina-Petruța	120

Metafora terapeutică - metafora dirijată - Matache Goicea Daniela	130
Utilizarea metaforelor în psihoterapie - Filip Ovidiu Florentin	142
Conștientizare, relaxare, meditație, hipnoză: drumul de la teză, antiteză spre sinteză în integrarea profundă a experienței umane - Rădulescu (Lăzărescu) Gina-Beatrice	150
Limbajul hipnotic al lui Milton Erickson - Hagiu (Irina) Corina Cecilia	169
Hipnoterapia pentru managementul stresului - Kazanas Alexandra	176
Limbajul hipnotic al lui Milton Erickson - Ivan Elena	183
Metafora terapeutică - Babiuc (Sitaru) Cătălina Magdalena, Pieleanu (Ciobanu) Monica Gabriela	196
Hipnoterapia în anxietate - Moga Cătălina Gabriela	210
Relația dintre memorie și hipnoză - Le-Page Alexandru, Neagoe George	223
Inducția hipnotică în hipnoterapie - Uzunia Ana Maria, Constantin (Mitroescu) Andreea Ștefania	237
Managementul obiceiului de a fuma folosind hipnoza - Micu (Ion) Florentina-Daniela	249
Bibliografie	254
Anexa 1 Mind-Body Therapy. Methods of ideodynamic healing in hypnosis	257
Anexa 2 Texte ale casetelor ilustrative pentru tehnici ideomotorii/ Rossi, Ernest L., Cheek, David B.	269

HIPNOZA CLINICĂ

Se urmărește ca prin această lucrare sintetică studenții să obțină următoarele competențe specifice

Competențe profesionale

Însușirea noțiunilor fundamentale cu privire la:

- Înțelegerea și aplicarea principiilor intervențiilor în domeniul hipnozei clinic.
- Implementarea eficientă a etapelor demersului clinic/ în utilizarea hipnozei.

- Stabilirea și menținerea relației terapeutice și managementul cazurilor dificile atunci când se utilizează proceduri hipnotice.
- Realizarea conceptualizării cazului.

Capacitatea particularizării procedurilor hipnotice la caracteristicile pacientului.

Competențe transversale

Cunoașterea și utilizarea:

- Analizei critice a literaturii de specialitate.
- Capacității de a realiza analogii și de transfer al cunoștințelor.
- Demersurilor științifice de cercetare.
- Cultivarea interesului pentru dezvoltare personală și profesională continuă.

Obiectivul general al disciplinei

Transmiterea de cunoștințe avansate și formarea competențelor de implementare a unor proceduri de inducție hipnotică validate pe direcții de activitate psihodiagnostică.

Obiectivele specifice ale disciplinei

- Prezentarea principiilor intervenției hipnotice validate în domeniul hipnozei clinice.
- Prezentarea principalelor abordări teoretice în hipnoza clinică.

- Formarea capacității de implementare eficientă a tehnicilor de inducție hipnotică.
- Dezvoltarea de competențe avansate privind stabilirea și menținerea relației terapeutice și managementul cazurilor dificile atunci când se utilizează hipnoza.
- Dezvoltarea capacității de a particulariza procedurile hipnotice la caracteristicile pacientului.

Conținuturi

1. Cadrul conceptual al fenomenului hipnotic. Definiții și caracterizări ale fenomenului hipnotic (Asociația Psihologilor Americani-APA).
2. Modificări senzoriale, perceptive, mnezice și motorii, ale proceselor psihice și ale comportamentului ce pot fi induse prin hipnoză.

Conținuturi

3. Cele mai frecvente fenomene care apar în timpul hipnozei sau auto-hipnozei.
4. Postulatele hipnoterapiei. Caracteristicile stării de transă hipnotică. Manifestări ale fenomenului hipnotic.
5. Manifestări psihologice ale hipnozei.
6. Principalele caracteristici ale stării hipnotice.
7. Etapele procesării hipnotice. Etapele implicate în procesarea hipnotică. Susceptibilitatea hipnotică: scalele Stanford, Harvard. Cotarea susceptibilității hipnotice după David și Husband.

8. Teorii explicative ale hipnozei. Teoria fluidului Vital-Mesmer. Hipnoza ca fenomen psihopatologic specific isteriei. Hipnoza și somnul. Hipnoza și teoria rolului-Sabrin. Hipnoza și teoriile învățării-Hull și Weitzenhoffer. Hipnoza și psihanaliza. Teorii eclecticice ale hipnozei. Teoria comportamentală în problema hipnozei. Teoria disocierii personalității și teoria funcționării diferențiate a celor două emisfere cerebrale.

Conținuturi

9. Caracteristici ale hipnozei, relevante pentru activitatea clinică.
10. Inducții hipnotice-tehnici și aplicabilități practice.
11. Metode nestandardizate de psiho-diagnoză clinică în psihologia postconvențională folosind hipnoza.

1. Generalități

Hipnoza este „O stare de conștiință care implică o atenție concentrată și conștientizare periferică redusă caracterizată de o capacitate sporită de răspuns la sugestie” (APA, 2014).

„Hipnoza este o stare amplificată a conștiinței produsă prin repetarea unor stimuli în care sugestia este mai eficientă decât în mod obișnuit”.

Este o stare indusă, de regulă, în mod artificial asemănătoare cu somnul, diferită de acesta din punct de vedere fiziologic, stare caracterizată prin sugestibilitate crescută. „Hipnoza nu este un fenomen supranatural ci doar o stare modificată de conștiință asemănătoare cu o relaxare sau cu stările meditative specifice unor culturi orientale” (Holdevici, 2010).

„Hipnoza este o tehnică prin care se induc modificări subiective, afective, cognitive, comportamentale și biologice/ fiziologice țintă numite fenomene hipnotice” (David, 2006).

2. Definiții și caracterizări ale fenomenului hipnotic conform Asociația Psihologilor Americani - APA

❖ hipnoza implică un procedeu prin intermediul căruia subiectului i se aduce la cunoștință faptul că îi vor fi administrate unele sugestii menite să îl determine să trăiască niște experiențe în plan imaginativ;

❖ în timpul hipnozei o persoană-subiectul - va fi ghidată de o altă persoană-hipnotizatorul - să relaționeze la sugestii care pot provoca modificări în sfera perceptivă, senzorială, emoțională cognitivă și comportamentală;

- ❖ în cazul în care subiectul răspunde la sugestii se presupune că hipnoza a fost indusă;
- ❖ detaliile referitoare la procedurile și sugestiile hipnotice diferă în funcție de obiectivele stabilite de terapeutul clinician sau de cercetător;

❖ tehnicile hipnotice tradiționale implică relaxare deși aceasta nu este neapărat necesară și există și posibilitatea unei hipnoze cu caracter activ și alert;

❖ subiectul poate să își însușească și tehnici de auto-hipnoză în cadrul cărora își administrează singur procedurile hipnozei;

❖ evaluarea hipnozabilității se realizează cu ajutorul unor scale clinice care grupează rezultatele în următoarele categorii:

- nivel de hipnozabilitate scăzut;
- nivel de hipnozabilitate mediu;
- nivel de hipnozabilitate ridicat.

3. Hipnoza este:

❖ o acțiune de imagerie dirijată;

❖ o stare amplificată a conștiinței ce are un caracter natural – ceea ce numim transă este o stare hipnotică, diferită de starea obișnuită de veghe; ea nu este indusă artificial nici prin consum de substanțe nici prin intermediul unor procedee fizice;